

Abstrakt

Téma své diplomové práce jsem si již před časem zvolila s ohledem na svou stáž na státním zastupitelství a posléze i na soudě, kde jsem měla možnost se s oběťmi trestné činnosti osobně setkat. Bylo tomu v případech, kdy oběti přišly podat trestní oznámení, tak i v situacích, kdy již v roli poškozeného plnily svou úlohu v trestním řízení. Tehdy mě zaujalo, jak málo informované oběti o svém postavení doopravdy jsou, a jak málo informací je jim poskytováno ze strany orgánů činných v trestním řízení.

Oběti často přicházely po prvotní nepříliš příjemné zkušenosti s policisty a jednání s nimi nebylo často jednoduché. Nutno dodat, že vina se jednoznačně nedala svalit na množství práce zahlcené orgány činné v trestním řízení, situace oběti byla nepřehledná i díky absenci uceleného právního rámce jejich práv a stanovení základního standardu péče a ochrany, na niž měla nárok.

To se ovšem změnilo přijetím zákona o obětech trestných činů, kterým se úprava práv oběti sjednotila a zpřehlednila a jeho školením o aplikaci jeho obsahu postupně procházeli jak policisté, tak si obdobně jeho obsah osvojovaly i ostatní složky veřejné moci, s nimiž oběť během své viktimizace postupně nutně přichází do styku.

Ve své práci jsem se tedy věnovala nejen těmto pozitivním změnám postavení oběti, ale v omezeném rozsahu, který mi práce nabízela, jsem se v úvodu snažila objasnit a definovat základní instituty pojmů oběť, poškozený a viktimologie. Dále jsem se snažila postupovat po cestě oběti její viktimizací, viktimogenními faktory a situacemi. Následující kapitoly jsou zaměřeny na samotnou primární, sekundární a terciální viktimizaci a dopad trestného činu na oběť v souvislosti s jejím psychologickým prožíváním samotné újmy. V práci se posléze ubírám směrem možné viktimizace ze strany orgánů policie a médií a viktimizace oběti během hlavního líčení.

Druhá polovina práce je věnována pomoci obětem, tedy pomoci laické a psychologické, kterou jsem rozdělila na pomoc obětem těsně po spáchání trestného činu

a pomoc oběti v různých fázích viktimizace. V souvislosti se sociální pomocí bylo třeba zmínit i množství organizací poskytující služby a pomoc obětem, přičemž jsem se blíže zaměřila na nejznámější z nich- Bílý kruh bezpečí. U právní pomoci jsem pak porovnávala práva oběti dle trestního řádu a zákona o obětech č. 45/2013 Sb..

Závěr šesté kapitoly uzavírající pomoc obětem je věnován peněžité pomoci a náhradě škody v trestním a občanskoprávním řízení.

Protože oběť po oznámení trestného činu, či samotného vystoupení z anonymity během trestního řízení vystupuje v různých rolích, sedmá kapitola je věnována právě jim a roli oběti jakožto svědka, kde jsem se v podkapitole v krátkosti zabývala též zákonem na ochranu svědků č. 137/2001 Sb., a pozicí oběti při použití odklonů, v souladu s principem restorativní justice.

Na závěr své práce jsem chtěla ochranu oběti předestřít na konkrétním případě a vybrala jsem si pro tuto demonstraci fenomén domácího násilí, o němž se hovoří v souvislosti s § 199 trestního zákona- týrání osoby žijící ve společném obydlí. Zde jsem pak definovala, co to domácí násilí je a jaké trestné činy v něm mohou být spatřovány. Další podkapitoly jsem věnovala konkrétním krokům oběti k vlastní ochraně a pomoci, kterou poskytuje obětem domácího násilí policie, institutu

vykázání, jehož grafické znázornění je možno najít v příloze mé práce. Celá práce je pak zakončena právní a trestněprávní ochranou těchto konkrétních obětí.

Uvědomuji si, že natolik širokou materií se mi nemohlo podařit zdaleka obsáhnout v celé její šíři, nicméně doufám, že má práce poskytne alespoň základní soubor obecných institutů, sloužících k vymezení potřebných pojmů, ale též návodů, a v neposlední řadě i rad, které mohou sloužit jak obětem, tak i subjektům tuto ochranu a pomoc poskytujícím.